

Міністерство освіти і науки України
Одеська державна академія будівництва та архітектури
Національний університет "Одеська політехніка"
Національна спілка журналістів України

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Інновації в освіті: сутність, проблеми, перспективи»
27-28 жовтня 2022 р.

м. Одеса

**Міністерство освіти і науки України
Одеська державна академія будівництва та архітектури
Національний університет "Одеська політехніка"
Національна спілка журналістів України**

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

«Інновації в освіті:

сутність, проблеми, перспективи»

27-28 жовтня 2022 р.

м. Одеса

УДК: 37.01+008.2

I 66

I 66 Інновації в освіті: сутність, проблеми, перспективи // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Одеса, 27-28 жовтня 2022 р.) 124 с.

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інновації в освіті: сутність, проблеми, перспективи» вміщує матеріали, які досліджують проблеми освіти у вимірі сучасних глобальних зрушень, нові стратегії розвитку освіти, здоров'язберігаючі освітні технології, освітні стратегії розвитку духовної та світоглядної культури особистості громадянського суспільства, історію розвитку освіти в Україні та інновації правової освіти.

Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Рекомендовано до публікації Вченою Радою ОДАБА (протокол № 2 від 20.10.2022 року)

УДК: 37.01+008.2

I 66

© Одеська державна академія
будівництва та архітектури, 2022

молодь у душі свободи і відповідальності, якщо школа за допомогою своєї бюрократичної структури управляє вчителями через різні інструкції і дріб'язково опікає їх в їх педагогічній діяльності?

Створення незалежних від держави, вільних шкіл надзвичайно актуально. Але перетворення шкільної системи від зрощеної з державою у вільну вимагає більшого, ніж просто відмова від державного управління і його бюрократії. Воно вимагає створення педагогіки, орієнтованої на людину. Вільна школа була б лише тулубом без голови, якщо б вона зберегла старий зміст і старі методи викладання, прийняті в державних школах, старі форми підготовки вчителів.

На наш погляд, феномен освіти проявляється в тому, що змінюється соціальна роль освіти в сучасному світі, перш за все, як сфери зайнятості і як специфічної індустріальної галузі, в яку залучені значні маси населення.

Цілком природно, що розвиток філософії освіти потребує наукового обґрунтування та філософської рефлексії, а саме: переосмислення педагогічних ідей шляхом їх наукової інвентаризації та подальшої теоретичної реконструкції, визначення ідеалу освіченої людини та впливу філософії на освіту. Вирішення даних завдань можливо на засадах нової раціональності, котра, по-перше, фокусує увагу на відтворенні умов і структури проблемних ситуацій, в які потрапляє сучасна людина у своїх взаємовідносинах із реальністю, по-друге, предметом якої виступає реальність людської дії, реальність становлення і формування дійсності через діяльність, що передбачає саморозвиток її суб'єктів.

Література:

1. Гобозов И.А. Социальная философия: учебник для вузов . М. : Академический проект, 2007. 352.
2. Лутай В. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник. К.: Центр «Магістр - 5» Творчої спілки вчителів України, 1996. 256 с.

Бабчук Микита Ігорович – аспірант кафедри теорії та методики практичної психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ВІДОБРАЖЕННЯ ПЕРФЕКЦІОНІЗМУ У ЗОВНІШНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

У суспільстві відбувається актуалізація перфекціоністських тенденцій особистості щодо багатьох аспектів її буття. Даний феномен пов'язується з культом, що запанував успіх та благополуччя [7], з технологічним бумом з поширенням споживчих цінностей [6], з феноменом індивідуалізації у сучасній культурі, культурі нарцисизму [1, 4, 6]. Соціокультурні фактори зумовлюють значимість зовнішнього вигляду для сучасної людини, по-перше, визначаючи його як засіб репрезентації життєвого благополуччя, задоволеності життям, успішності та спроможності, цінних у суспільстві, а, по-друге, відводячи йому вагомий роль у реалізації життєвих планів особистості, зокрема професійних. Так, на підтвердження останньому, є вказівки на те, що в різних галузях професійної діяльності, непов'язаних з індустрією краси та моди, де зовнішній вигляд, що відповідає певним стандартам, є головною «професійною якістю», дедалі більшу цінність набуває молодий вигляд, а наявний тиск на ринку праці визначає прагнення бути підтягнутим і виглядати здоровим і робить видимі ознаки старіння неприйнятними [5]. Зовнішній вигляд все більшою мірою співвідноситься з деякими «ідеальними зразками зовнішності», які активно пропагуються засобами масової інформації, та асоційовані з певними стратифікаційними та гендерно-віковими характеристиками. Зразки ідеальної зовнішності, що транслюються у ЗМІ, також пов'язані зі здоровим образом власників гарної зовнішності.

Відповідно до цього зовнішній вигляд сучасної людини неодмінно повинен бути відображенням ведення цього способу життя. В результаті всього цього до зовнішнього

вигляду людини в сучасному суспільстві пред'являються все більші вимоги у певному напрямку: зовнішній вигляд має бути красивим, привабливим (для протилежної статі), доглянутим, сексуальним, здоровим; компоненти, що входять до його структури, наприклад, обличчя, крім цього, – виразним; тіло – підтягнутим, добре складеним; оформлення зовнішнього вигляду – цікавим, приємним, ефектним тощо.

Відповідність зовнішнього вигляду людини даним соціальним очікуванням щодо його зовнішнього вигляду, а також самооцінювання свого зовнішнього вигляду у напрямі приписування йому таких характеристик, як «гарний», «привабливий», «здоровий», «доглянутий», «сексуальний» на противагу «некрасивому», «непривабливому», «нездоровому», «недоглянутому», «несексуальному» і т.д. стає свідченням його соціальної адаптованості у світі. Все це вказує на поширеність прагнень «поліпшувати» свій зовнішній вигляд, наближати його до наявних зразків красивого/привабливого зовнішнього вигляду, у зв'язку з чим саме він стає об'єктом перфекціоністських устремлінь особистості, що визначає актуальність дослідження перфекціонізму щодо зовнішнього вигляду людини.

Останнім часом з'явилися роботи, присвячені вивченню взаємозв'язку перфекціонізму та афективно-когнітивних змінних, що стосуються тілесності людини, таких як особливості сприйняття «кордонів образу тіла» (В. Травова, 2008), задоволеність образом тіла (І. Малкіна-Пих, 2010) та окремими його параметрами: мускулатурою, повнотою, зростанням (Debbie L. Grammas, Jonathan P. Schwartz, 2009). Також перфекціонізм вивчається у контексті виявлення певних особистісних психологічних характеристик у людей, які вдаються до різноманітних тілесних практик, причому у більшості досліджень фіксується дезадаптивний характер даних особливостей: є вказівки на перфекціоністські тенденції особи у зв'язку з вивченням факторів ризику розладів особистісної дезадаптації у пацієнтів естетичної хірургії з прикордонно-нарцисичним синдромом (Л. Баранська, 2008, 2010), визначено роль перфекціонізму у дисфункціональній системі особливостей самосвідомості аутодиструктивної особистості у хворих на нервову анорексію (П. Циганкова, 2010), виявлено співвідношення феноменів патологічного та нормального перфекціонізму та супутніх їм синдромів психологічних характеристик: афективно-когнітивних особливостей особистості, стилю саморегуляції та міжособистісної комунікації у професійних та непрофесійних спортсменів (В. Травова, 2008). Є роботи, які присвячені вивченню перфекціонізму як фактору формування неадаптивної (залежної, компульсивної) поведінки щодо тілесних практик: залежності від тренувань (exercise dependence) (Howard K. Hall, Andrew P. Hill, 2009); ескалації таких видів харчової поведінки, як дієта та харчові кутежі (binge eating) (Angela S. Cain, Anna M. Bardone-Cone, 2008) та ін.

П. Хьютт та Г. Флітт розуміють перфекціонізм як «особистісний конструкт, що характеризується прагненням до бездоганності та постановкою високих стандартів» [8, с. 22]. Цей конструкт відбиває взаємодія когнітивних, емоційних, мотиваційних та поведінкових факторів та процесів. У структурі конструкту авторами виділяються три складові: перфекціонізм, орієнтований на себе, (завищені, нереалістичні вимоги до себе самому, посилене дослідження себе, суворая самокритика); перфекціонізм, орієнтований на інших (передбачає наявність надзвичайно високих стандартів, встановлених людиною для інших людей, вимогливість до них, нетерпимість, небажання прощати помилки, недосконалості) і соціально-приписаний перфекціонізм (переконання суб'єкта в тому, що до нього оточуючі пред'являють надмірно високі вимоги, яким необхідно відповідати, щоб заслужити схвалення та прийняття, уникнути негативної оцінки). У соціально-психологічному значенні конструкт перфекціонізму може бути зрозумілий як певний тип спрямованості особистості, що полягає в сукупності стійких мотивів, переконань та установок, пов'язаних з необхідністю бути досконалим щодо себе та інших. Що стосується перфекціонізму, то об'єктом даної спрямованості виступає зовнішній вигляд людини.

Зовнішній вигляд є динамічною, варіабельною, конструйованою сукупністю трьох взаємопов'язаних підсистем: статичних, середньодинамічних та динамічних компонентів [3]. Зовнішній вигляд людини виступає у ролі посередника у ситуаціях соціального спілкування

з іншими людьми: він є конструктором Я-для-другого, що функціонує у ситуації спілкування у зв'язку з необхідністю уявляти себе іншому, конструювати себе йому. На цій основі формується певне враження у партнера щодо спілкування про суб'єкт, його ставлення до суб'єкта [3]. Важливою функцією зовнішнього вигляду є формування соціально-психологічного образу людини, її гендерної, вікової ідентичності, вказівку на соціально-стратифікаційні показники індивіда [2]. Крім цього, власний зовнішній вигляд виступає об'єктом пізнання самим індивідом, і цей процес супроводжується емоційно-оцінним ставленням до свого зовнішньому вигляду (у тому числі до відображеного зовнішнього вигляду). Зовнішній вигляд займає певне місце у ціннісно-смысловій картині світу людини [2], що відбивається у ступені значимості зовнішнього вигляду у структурі відносин особистості.

Таким чином, під перфекціонізмом як соціально-психологічним феноменом розуміють певний тип спрямованості особистості на власний зовнішній вигляд як інтегрального утворення, яке полягає у сукупності стійких мотивів, переконань та установок, пов'язаних з необхідністю виглядати абсолютно (ідеально) і характеризується значимістю свого зовнішнього вигляду в структурі відносин особистості та певної самооцінкою свого зовнішнього вигляду.

Отже, надзвичайно актуальним та своєчасним виявляється вивчення перфекціонізму, спрямованого на зовнішність, для позначення якого у наступних наших роботах буде використовуватися термін «фізичний перфекціонізм».

Література:

1. Баранская Л.Т. Факторы риска расстройств личностной адаптации у пациентов эстетической хирургии: автореф. дис. ... доктора псих. наук. М., 2010. 44 с.
2. Лабунская В.А. Не язык тела, а язык души! Психология невербального выражения личности. Ростов н/Д: Феникс, 2009. 344 с.
3. Лабунская В.А. Экспрессия человека: общение и межличностное познание. Ростов-н/Д: Феникс, 1999. 608 с.
4. Парамонова В.В. Феномен телесного перфекционизма как социокультурная патология. *Культурно-историческая психология*. 2009. № 3. С. 34–41
5. Рамси Н., Харкорт Д. Психология внешности / пер. с англ. СПб.: Питер, 2009. 256 с.
6. Соколова Е.Т. Нарциссизм как клинический и социо-культурный феномен. *Вопросы психологии*. 2009. № 1. С. 67–81.
7. Холмогорова А.Б., Гаранян Н.Г. Культура, Эмоции и Психическое здоровье. *Вопросы психологии*. 1999. № 2. С. 61–74.
8. Hewitt P.L., & Flett G.L. Perfectionism in the self and social contexts: Conceptualization, assessment, and association with psychopathology. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2001. № 5. P. 21–39.

Боринштейн Євгеній Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Бондаренко А. Р. – студентка 3 курсу Архітектурно-художнього Інституту Одеської державної академії, будівництва та архітектури

СОЦІАЛЬНІ ЛІФТИ ЯК МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ

Актуальність даного дослідження полягає у тому, що поняття "соціальних ліфтів" останнім часом стало сильніше впроваджуватися в нашу реальність. Цей необхідний соціальний механізм тісно пов'язаний з нашим життям, через що став найважливішим завданням суспільства, яке прагне збереження своїх структур. У ході проведення